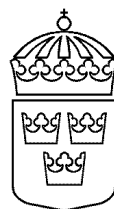

Riksdagens protokoll

2003/04:113

Tisdagen den 11 maj

Kl. 14.00 – 15.56

Protokoll
2003/04:113

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 5 maj.

2 § Meddelande om ändrad dag för avlämnande av propositioner

Talmannen meddelade att sista dag för avlämnande av propositioner där motionstiden utgår före sommaruppehållet skulle vara *den 2 juni* och inte den 3 juni som tidigare meddelats.

3 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan

Talmannen meddelade att bordläggningsplenum torsdagen den 10 juni kl. 12.00 skulle utgå samt att interpellationer skulle besvaras *måndagen den 14 juni kl. 10.00*, varvid eventuellt arbetsplenum skulle utgå.

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2003/04:451

Till riksdagen

Interpellation 2003/04:451 av Lena Adelsohn Liljeroth om framtids-tro för landets fångar

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 18 maj 2004.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra åtaganden.

Stockholm den 6 maj 2004

Justitiedepartementet

Thomas Bodström

Interpellation 2003/04:452

Till riksdagen

Interpellation 2003/04:452 av Hillevi Engström om förhållandena för häktade personer i Sverige

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 18 maj 2004.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra åtaganden.

Stockholm den 5 maj 2004

Justitiedepartementet

Thomas Bodström

Interpellation 2003/04:468

Till riksdagen

Interpellation 2003/04:468 av Gudrun Schyman (v) om jämställdhetspolitiken

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 2 juni 2004.

Skälet till dröjsmålet är semester och tjänsteresa.

Stockholm den 10 maj 2004

Näringsdepartementet

Mona Sahlin

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2003/04:472

Till riksdagen

Interpellation 2003/04:472 av Yvonne Andersson om olika avtal i skolans värld

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 1 juni 2004.

Skälet till dröjsmålet är bland annat tjänsteresor och tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 6 maj 2004

Utbildningsdepartementet

Thomas Östros

Interpellation 2003/04:473

Till riksdagen

Interpellation 2003/04:473 av Yvonne Andersson (kd) om firande till minne av Astrid Lindgrens hundraårsdag

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 1 juni 2004.

Skälet till dröjsmålet är arbetsbelastning och resor.

Stockholm den 7 maj 2004

Kulturdepartementet

Marita Ulvskog

Enligt uppdrag

Knut Weibull

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2003/04:474 av Peter Pedersen (v) om tidskrifterna och mediekoncentrationen

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 1 juni 2004.

Skälet till dröjsmålet är arbetsbelastning och resor.

Stockholm den 7 maj 2004

Kulturdepartementet

Marita Ulvskog

Enligt uppdrag

Knut Weibull

Expeditions- och rättschef

5 § Svar på interpellation 2003/04:402 om försäljning av JAS och jobbboxport

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Peter Eriksson har frågat mig om förlorade jobb, samhällsekonomiska kostnader och påverkan på små orter på grund av försäljning av JAS.

Jag delar Peter Erikssons oro för utvecklingen i Västervik orsakad av Electrolux numera spikade planer – man har meddelat beslut i dag – att flytta produktionen till Ungern. Jag har besökt företagsledningen och kommunen, och jag förutsätter att Electrolux vid omställningen tar sitt fulla ansvar för de arbetstagare som berörs.

Peter Erikssons interpellation tyder dock på att han har missuppfattat såväl orsaken bakom flyttningen som ansvarsfördelningen mellan regering och näringsliv.

Electrolux har både genom massmedierna och direkt till regeringen informerat om att orsaken bakom flyttningen är global konkurrens, prispress och ledig kapacitet vid företagets anläggningar i Ungern. Vidare är det så att det motköpsavtal som Peter Eriksson refererar till är en fråga helt mellan Gripen International och den ungerska staten.

När en flytt sker är den således, såvitt jag kan bedöma, en del av den strukturomvandling vi ständigt ser inom näringslivet. Vi politiker bör säkerställa att denna omvandling sker på ett bra sätt för både individ och samhälle. Vi strävar ständigt mot att människor som drabbas av strukturomvandlingar alltid ska känna tillförsikt och trygghet i att det finns hjälp att komma tillbaka på arbetsmarknaden.

Regeringen har mot denna bakgrund tillsatt en särskild kontaktperson för regionen med uppdrag att samordna insatser från samhälle och näringsliv.

Anf. 2 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman! Tack för svaret! Man börjar så smått kunna räkna samman den ekonomiska katastrof som JAS-projektet som helhet är. Ser man till statens ekonomi ser det ut att komma att kosta ungefär 100 miljarder

kronor. Det är för ett antal plan som vi egentligen inte behöver. Inte ens militären i Sverige säger att man behöver mer än en bråkdel av dem.

Men det är inte det vi ska diskutera i dag. Till i dag har jag skrivit en interpellation om utvecklingen när det gäller exporten av JAS-plan. Det finns klausuler och avtal som innebär att svenska jobb exporteras i samband med flygplansexporten. Jag tänker att Hans Karlsson som har ett förflutet inom fackföreningsrörelsen bör vara oroad över den här utvecklingen.

Det jag egentligen har frågat Hans Karlsson om är om det finns någon analys på Regeringskansliet över hur många jobb JAS-exporten innebär att vi exporterar utomlands. I det här fallet är det faktiskt 500 jobb i en lönsam fabrik i Sverige som flyttas ut. Vad innebär totalt sett bara den här Ungernexporten samhällsekonomiskt för Sverige? Är det 1 000, 2 000 eller ännu fler jobb som vi förlorar på grund av de här avtalen?

Jag tycker att det vore intressant att få höra om det finns någon närmare analys över läget. Vilka samhällsekonomiska kostnader handlar det om? Hur många jobb handlar det om? Vad förlorar Sverige? Vad finns i den vågskålen eftersom också regeringen medverkar väldigt aktivt till den här exporten?

Anf. 3 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Vapenexporten tycker jag inte att det finns något som helst skäl att debattera i anledning av nedläggningen i Västervik. Vad man tycker om vapenexport beror naturligtvis på individuell värdegrund och politiska ställningstaganden i varje enskilt parti. Men faktum är att varje exportaffär provas på det sätt som riksdagens majoritet har bestämt. Därför finns det ingen anledning att debattera vapenexporten som sådan.

Nu frågar Peter Eriksson om det finns några särskilda analyser vad gäller förlorade jobb på grund av JAS-export. Det finns varken fler eller färre analyser när det gäller export av flygplan än det finns när det gäller export av telefoner, bilar eller vad det kan vara. Regeringen och regeringsföreträdare drar ju alltid för svensk export i olika sammanhang för att helt enkelt gynna svensk export.

Jag har ingen anledning att tro att den nedläggning som nu sker i Västervik är en följd av svensk export av JAS. Företaget har redovisat för mig och för regeringen på vilka grunder man fattar sitt beslut. Såvitt jag kan bedöma är beslutet affärsmässigt grundat från företagsledningens sida.

Det får de naturligtvis sist och slutligen själva på Electrolux redovisa för både anställda och medborgare i Västervik för att försöka vinna människors förtroende för de beslutsunderlag och de grunder man fattar sina beslut på. Då är det naturligtvis särskilt angeläget att Electrolux självt redogör för de misstänkta samband som finns mellan Electrolux nedläggning i Västervik och exporten av JAS. Men såvitt jag kan bedöma är detta beslut som fattas på affärsmässiga grunder, både om nedläggningen och om exporten liksom eventuella motköp som sker.

Det är ingen skillnad vad gäller risken för förlorade jobb till följd av export av JAS och export av telefoner, som vi verkligen har sett effekter av. Vi gör ständigt analyser av riskerna för förlorade jobb i Sverige på grund av strukturomvandling på arbetsmarknaden. Den strukturomvandlingen kan vi egentligen inte förutse och förutsäga i varje särskilt fall.

Det är klart att det är bra att ha så bra framförhållning som möjligt, men när den sker blir samhällets insats egentligen två. Den ena är att säkerställa att människor får så mycket hjälp som möjligt i sin privata omställning till följd av ett förlorat jobb, och den andra är att orter som drabbas får det stöd som de kan behöva för omställning totalt sett.

Prot. 2003/04:113

11 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 4 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman! Statsrådet hävdar att det inte är någon skillnad mellan att sälja telefoner och JAS-plan. Jag tycker att man måste ifrågasätta den saken.

Projektet med JAS-planen hade över huvud taget inte existerat om inte svenska regeringen och riksdagen hade backat upp detta genom att förbinda sig att köpa långt mer än vad vi egentligen behöver i Sverige. Svenska regeringen har också bidragit aktivt i försäljningen och i arbetet med att exportera planen. Det är bara att gå in på Gripens hemsida och titta på hur företaget skryter med att ha stark support från svenska regeringen när det gäller exportsatsningarna.

Den 31 mars sade Electrolux koncernchef Hans Stråberg att flyttningen av 500 jobb från Västervik var en del av JAS-affären med Ungern. Det här bekräftas just i dag när det fattas beslut om att jobben ska flyttas till Ungern. Det är bara en del av de motprestationer i form av jobb från Sverige till Ungern som företagen har förbundit sig att genomföra på grund av affären. Det är att fransäga sig ansvaret lite väl mycket när det gäller kommunen Västervik och de regioner som drabbas. Det är inte bara Västervik det handlar om. Har inte regeringen något ansvar särskilt för de områden som drabbas av att man exporterar JAS-plan och att svenska jobb också exporteras i detta?

Jag kommer tillbaka till min grundfråga. Den handlar om en ödmjuk och enkel sak. Borde det inte finnas en analys någonstans av de totala konsekvenserna för Sverige när det gäller jobb och ekonomi på grund av exportaffärerna med JAS? Om Hans Karlsson inte har kunnat få fram en analys tills i dag kanske det går att begära att han försöker ta på sig att få fram en analys längre fram?

Anf. 5 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Jag ska ge ett par raka svar.

Nej, regeringen har inget som helst ansvar och därför inget särskilt ansvar för nedläggningen i Västervik till följd av att det finns export av JAS till bland annat Ungern. Det är beslut fattade på affärsmässig grund. Det är beslut som regeringen varken har inflytande över eller har någon insyn i. Det sker helt och hållet på affärsmässig grund.

Vad jag förstår räknas flyttningen av dammsugarfabriken i Västervik till Ungern i efterhand som en motköpsaffär. Företaget Electrolux har bekräftat att så kommer att ske. Att beslutet att lägga ned därmed skulle vara föranlett av en motköpsaffär har jag ingen som helst anledning att tro. Jag har inget annat val än att lita på de svar som näringslivet självt ger. Regeringen har varken insyn i eller varit med i några sådana förhandlingar.

Det är sant och riktigt att svensk export får starkt stöd av regeringen. Självklart. Det är en del av uppgiften för svenska statens företrädare att backa upp företag i Sverige som vill exportera och komma in på andra

marknader. Det gör vi när det gäller både bilar och andra exportvaror, och vi har också gjort det när det gäller flygplanet.

Peter Eriksson ställer frågor om nedläggningen i Västervik och JAS-affären därför att Miljöpartiet och Peter Eriksson inte gillar svensk vapenexport och vill göra ett nummer av det. Det kan vara begripligt. Jag har respekt för politisk debatt utifrån egna utgångspunkter. Men det finns inget skäl för regeringen att göra några särskilda analyser till följd av just flygplansexport. Om man går på Peter Erikssons tankeslinga kan man likaväl säga att den tillverkning och den utveckling som sker i Linköping, tio mil från Västervik, är en viktig del av en arbetsmarknadsregion som Västervik tillhör och tillför västerviksbor, östgötar och nordsmåläningar arbetstillfällen. Vad som är plus och minus kan man verkligen diskutera. Utvecklingen av flygplanet i Linköping har skapat en stark arbetsmarknad i Östergötland och i norra Småland. Det kan tillgodoräknas om man använder sig av den matematik som Peter Eriksson är inne på.

Anf. 6 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman! Det är helt okej. Man kan tillgodoräkna sig plussidan när det gäller jobb i Linköpingsregionen, men man bör då se den minus-sida som finns. Då är det inte bara Västervik utan det finns sannolikt också andra exempel i dessa avtal på vilka motköp som måste göras och vilka prestationer som företagen förbinder sig för genom att flytta ut industrier och jobb i andra branscher, varor, produkter, kommuner och regioner.

Det vore intressant att se både plus- och minussidan, det vill säga de totala tecknen. I dag vet vi bara att det kostar enormt mycket för statskassan och att det är en affär utan motstycke för statens ekonomi och kostnader. Vad gäller jobb och samhällsekonomi i övrigt vet vi inte. Vi vet plussidan i Linköping, och vi vet att här finns en liten pusselbit i fråga om vad export av 500 jobb från Västervik handlar om, till exempel samhällsekonomi och skatteintäkter. Men vi vet inte helheten.

Det är tråkigt att höra att Hans Karlsson inte är mer intresserad av att försöka reda ut sambanden och kunna göra en vettig analys över totalläget.

Jag får ändå tacka för svaret. Jag hoppas att statsrådet funderar över frågan ytterligare. Nästa gång en industri måste flyttas på grund av JAS vore det bättre om vi kunde få en mer genomarbetad analys.

Anf. 7 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Jag tänkte använda bara en del av mina sista minuter till en kommentar om det som nu sker.

Vi har facit i dag. Anläggningen i Västervik kommer att läggas ned. Nu vidtar förhandlingar mellan företaget och de fackliga organisationerna för att gå igenom och säkerställa de eventuella program och stödinsatser som ska till för de anställda.

När det gäller statens engagemang i det första skedet finns förutsättningar att gå in med arbetsmarknadspolitiska åtgärder genom dels den fördelning som reguljärt sker mellan länen, dels de omprioriteringar som AMS kan göra för att säkerställa en bra service från arbetsförmedlingens sida i Västervik.

Sedan har vi tillsatt Ulf Lönnqvist som en särskild kontaktperson mellan regionen, orten, företaget och regeringen. Där pågår dagligen diskussioner och överläggningar, som nu kommer att intensifieras med sikte på att åstadkomma resultat som kan vara till gagn både för de anställda och för orten.

Min förhoppning är att också den här omställningen i Västervik ska kunna ske på ett godtagbart sätt för de anställda och för kommande generationer i Västervik.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2003/04:113

11 maj

*Svar på
interpellationer*

6 § Svar på interpellation 2003/04:411 om stopplagen

Anf. 8 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Marietta de Pourbaix-Lundin har frågat mig om jag avser att tillåta hyresgäster som så önskar att köpa sina bostäder utan prövning av länsstyrelse och Boverket.

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att utvärdera lagen om allmännyttiga bostadsföretag. Av detta drar Marietta de Pourbaix-Lundin slutsatsen att jag skulle ha ändrat ståndpunkt. Detta är en förhastad slutsats. Skälet till att Boverket fått detta uppdrag framgår om man läser igenom regeringens beslut. Lagen infördes 2002, och det har under den tiden kommit fram olika synpunkter när det gäller lagens utformning och tillämpning vad gäller såväl utdelning som tillståndsprövningen vid försäljning av fast egendom. Det är den senare delen av uppdraget som Marietta de Pourbaix-Lundin siktar in sig på.

Av regeringens beslut framgår att Boverket bland annat ska göra en genomgång av hur reglerna om tillståndsplikt vid överlåtelse av fast egendom tillämpats i olika delar av landet och i olika kommuner samt kartlägga vilka erfarenheter länsstyrelserna gjort vid hanteringen av tillståndsärenden. Boverket ska härvid utgå från syftet med lagstiftningen, det vill säga bruksvärdesprincipens betydelse och vikten av att det finns jämförelseobjekt på så många orter som möjligt. Boverket ska också belysa eventuella oklarheter i lagen och dess tillämpning och i sådana fall lämna förslag till kompletterande regler eller andra åtgärder.

För dagen har jag svårt att se att man av detta uppdrag kan dra slutsatsen att någon prövning över huvud taget inte ska ske vid försäljning av kommunala bostadsföretags fasta egendom. Vid interpellationsdebatten den 30 mars i år poängterade jag också att syftet med lagstiftningen har varit att skydda bruksvärdesystemet. Men jag vill inte här och nu låsa mig för eller emot olika lösningar. Det vore att föregripa resultatet av den utredning som Boverket nu gör.

Anf. 9 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! 2 669 krossade livsdrömmar. 2 669 stoppade livsdrömmar. Det är vad Socialdemokraterna med hjälp av stopplagen har åstadkommit sedan den började gälla den 1 april 2002 och fram till den 31 december 2003. Egentligen är det fler än 2 669 krossade livsdrömmar, för alla vet att det bor mer än en i varje lägenhet. Och 2 669 är det antal

lägenhetsinnehavare som har fått nej av länsstyrelsen till att omvandla sina hyresrätter till bostadsrätter. Alla avslag är av någon underlig anledning i Stockholmsområdet.

Det mest kända fallet kanske är Östberga, där 1 003 lägenhetsinnehavare fick sina livsdrömmar krossade. Jag vill börja med att citera från Dagens Nyheter den 28 maj förra året:

”Ökat boendeinflytande har varit Östbergas stora chans. Här finns engagerade boende som vill åstadkomma något, stadsdelsförvaltningen har imponerats av vår sammanhållning och vilja att öka områdets attraktionskraft, berättar Penka Kashmerova, själv invandrarkvinna från Bulgarien, som i över tre år sökt rätten att själv styra över sitt boende.”

Hon fortsätter:

”Min vision har varit att bygga ett Östberga där socialt och etniskt utanförskap tillhörde det förgångna, som det första av Stockholms miljöprogramområden. Det som gör mig uppriktigt ledsen är att partipolitik går före den enskilda människans behov och önskemål, menar Penka Kashmerova.”

Den här stopplagen, som aldrig borde ha införts, bör avskaffas så fort som möjligt.

När lagen skulle införas framhöll Lagrådet i sin granskning att det kriterium för vägran att ge tillstånd som finns i lagförslaget är otydligt och ger utrymme för högst subjektiva bedömningar. Verkligheten har visat att alla vi som röstade mot förslaget och Lagrådet har fått rätt.

Jag kan ta några exempel. I Akalla utanför Stockholm finns det två hus som är likvärdiga: Ett får ja, och ett får nej. I Skogås är det ett radhusområde: Några får ja, och några får nej. Vad är det annat än godtycke?

Sedan kan man säga att man också krossar det kommunala självstyret ganska rejält, eftersom man inte kan sälja allmännyttan om man vill.

Jag läser en rubrik i tidningen Bofast: Eniga politiker vill ändra lagen om allmännyttan. Alla partier inklusive hyresgästföreningen är eniga. Det var i Liatorp man ville sälja 33 hyreslägenheter till en privat fastighetsägare, men länsstyrelsen sade nej. Så här skrev man: Vi kunde inte i vår vildaste fantasi föreställa oss att länsstyrelsen skulle fatta ett sådant beslut, säger Knut Karlsson, socialdemokrat – partikamrat till Lars-Erik Lövdén – och styrelseordförande i Älmhultsbostäder.

Det är ännu ett slag mot det kommunala självstyret.

Boverket håller på med en utredning, som Lars-Erik Lövdén säger. Vad jag vet skulle den utredningen ha varit färdig redan den 3 maj, och jag hade hoppats att vi skulle kunna debattera den i dag. Av någon underlig anledning är den inte färdig, men jag kanske får veta varför.

Jag förstår nu att Lars-Erik Lövdén inte tänker avskaffa sin älskade stopplag. Jag hade förhoppningen att man kanske skulle hitta en öppning. Jag vore tacksam för en kommentar om det här att Boverkets beslut inte går att överklaga till domstol. Ändå håller detta på att domstolsprövas, där man säger att det här inte stämmer med Europakonventionen. Kan jag få en liten kommentar om detta från bostadsministern?

Anf. 10 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Det råder ingen tvekan om att regeringen och oppositionen här i riksdagen har haft olika uppfattningar om behovet av lagstift-

ning. Vår utgångspunkt har varit den enkla, nämligen att det finns ett behov av ett stort allmännyttigt bostadsbestånd för att vi ska kunna skydda bruksvärdessystemet. Vi ska kunna ha ett hyresförhandlingssystem som är hållbart och som tillförsäkrar hyresgästerna ett väsentligt inflytande på hyressättningen.

Moderaterna har i grunden en annan uppfattning och är förespråkare för fria marknadshyror.

Det där är en ideologisk konflikt, en konflikt som finns där och som fanns när vi tog lagstiftningen om tillståndsplikt.

Det är så, precis som Marietta de Pourbaix-Lundin säger, att de flesta avslag har kommit i Stockholmsområdet. Det beror kanske på – om jag ska göra en enkel reflexion – att det skedde en massiv utförsäljning av allmännyttiga lägenheter i Stockholm under den förra mandatperioden. Det var en massiv utförsäljning och också en utförsäljning till i flera fall rena reavinster, som i praktiken innebar en väldig kapitalöverföring från kommunkollektivet till enskilda personer. Det kanske inte är så konstigt att det är just i Stockholm som man har varit restriktiv. Man har sett att det finns ett behov av jämförelseobjekt och har därmed vägrat tillstånd till försäljningar.

Boverkets utvärdering av lagstiftningen kom i dag. Jag fick ett pressmeddelande precis innan jag gick hit i dag. Jag ska inte debattera den utvärderingen nu, för jag måste själv sätta mig in i materialet och dra slutsatser av det material som Boverket har kommit med. Vi gav Boverket uppdraget därför att vi såg att det fanns ett behov av att göra en genomgång av tillämpningen av lagstiftningen för att se om lagstiftningen tillämpas på rätt sätt och tillämpas på ett likvärdigt sätt över landet.

Jag ska nog gå igenom det material som Boverket har kommit in med, och sedan kommer jag att dra mina slutsatser om det finns ett behov av att ändra lagstiftningen, göra förtydliganden eller vidta andra åtgärder.

Anf. 11 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Det var ju synd att Boverket inte kom lite tidigare så att vi båda hade kunnat ta del av vad de har kommit fram till. De skulle, som sagt, ha varit färdiga den 3 maj.

Men jag måste nu faktiskt ställa en fråga till Lars-Erik Lövdén. Låt oss säga att utgångspunkten är att man ska bevara bruksvärdessystemet. Det är därför man ska stoppa möjligheten för enskilda att omvandla sina hyresrätter till bostadsrätter, och det är därför man ska stoppa kommuner som vill sälja delar av sitt allmännyttiga bostadsbestånd till en privat fastighetsägare. Hur kommer det sig då att det i lagen om allmännyttiga bostadsföretag, som lagen heter, i § 6 står:

Tillstånd fordras inte om förvärvaren är en kooperativ hyresrättsförening – det finns där uppräknat ett antal fall när det inte fordras.

Det är ju ofta det som man hänvisar till, bland annat när det gäller östbergaborna. Man säger: Ni behöver inte omvandla till bostadsrätter. De kan ju bli kooperativa hyresrätter. Men kooperativa hyresrätter ingår inte i bruksvärdessystemet. Om alla de som nu får nej skulle vilja bilda kooperativa hyresrättsföreningar får ni exakt samma effekt på bruksvärdessystemet som om ni hade tillåtit dem att ombilda sina hyresrätter till bostadsrätter. Därför är motivet inte ärligt. Det måste finnas ett dolt motiv till att ni har infört denna stopplag. Annars skulle inte det här undan-

taget finnas. Detta undantag rycker faktiskt undan mattan för Lars-Erik Lövdéns egen argumentation för att man måste hindra hyresgäster och kommuner från att göra det de vill göra. Den frågan tycker jag att vi har all anledning att få belyst i dag på ett bra sätt.

Lars-Erik Lövdén kommenterade över huvud taget inte den kammar-rättsdom som finns från Jönköping som säger att det faktiskt går att överklaga Boverkets beslut, att få en rättslig prövning, för det säger Europakonventionen. Ett myndighetsbeslut som berör enskild ska inte stanna hos en myndighet, utan det ska gå att överklaga i domstol, och den här lagstiftningen är inte gjord på det sättet.

Jag vill ha en kommentar från Lars-Erik Lövdén. Jag vill i och för sig avskaffa lagen, men jag förstår att Lövdén vill ha den kvar. Kommer han, om den nu blir kvar i ytterligare ett par år, till 2006 när vi tar över, att skriva in att det är möjligt att överklaga så att folk ges den rättssäkerhet-en trots allt? Det är min andra fråga.

Men jag ser med stor tillförsikt fram emot förklaringen till att undan-taget finns för kooperativa hyresrättsföreningar i lagen om allmännyttiga bostadsföretag, det vill säga stopplagen.

Anf. 12 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Det är inte första gången vi debatterar det undantaget från lagstiftningen. Det har vi gjort tidigare.

Vad lagstiftningen siktade in sig på var ju att efter erfarenheten av förra mandatperiodens massiva utförsäljning till bostadsrätter få ett stopp för utförsäljningarna så att vi inte äventyrade bruksvärdessystemet. Det är grunden för lagstiftningen. Det står tydligt i motiven i den proposition som regeringen lade fram för riksdagen. Sedan finns det ett undantag när det gäller kooperativ hyresrätt. Det är riktigt. Men det är en boende- och upplåtelseform som är väldigt begränsad i dag. Och gör man om det till den boendeformen – det är en begränsad boendeform som inte har så väldigt stort genomslag i dag – så bevaras ändå hyresrätten som en viktig beståndsdel i kommunen.

Lagstiftningen förhindrar inte utförsäljningar. Det är möjligt att göra utförsäljningar av bostadsbeståndet, men lagstiftningen sätter en gräns för hur långt den utförsäljningen får drivas, nämligen gränsen att vi måste ha kvar ett hyresrättsbestånd som gör det möjligt att tillämpa bruk-svärdessystemet.

Jag ska inte ge mig in på att kommentera kammarrättsdomen. Jag kan ha synpunkter på den. Vi håller på att analysera vad den innebär för konsekvenser. Det finns med i arbetet nu när vi ska titta på Boverkets rapport som har kommit in till regeringen i dag och om det finns ett behov av att göra förändringar i lagstiftningen.

Anf. 13 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Jag noterar Lars-Erik Lövdéns språkbruk: utförsäljning. Det får det att låta som något väldigt hemskt. Det är faktiskt livsdrömmar som folk har, att få omvandla sin hyresrätt till bostadsrätt. Varför försöka få det att låta så negativt, Lars-Erik Lövdén?

Och det är ju, igen, nästan självsmål när man hävdar att stopplagen kom till för att värna bruksvärdessystemet och samtidigt gör ett undantag som gör att alla som nu vill omvandla till bostadsrätter skulle kunna

omvandla till kooperativa hyresrätter. De skulle då inte ingå i bedömningen för bruksvärdessystemet. Då har hela argumenteringen fallit ihop som en pannkaka.

Det är alltså något annat motiv. Det är helt uppenbart att det är ett helt annat motiv som gör att den här stopplagen finns. Och det är uppenbart, som jag tror att Lars-Erik Lövdén började med, att det är en tydlig ideologisk skiljelinje. Vi tror på människor och tror att människor ska kunna förverkliga sina livsdrömmar medan ni hellre hindrar, försvårar och försöker stoppa folks livsdrömmar. Och det är inte bara enskilda människors livsdrömmar. Det handlar faktiskt också om det kommunala självstyret som inte står speciellt högt i kurs. Jag har förstått nu att det är så.

Både Lars-Erik Lövdén och jag vill ha kvar hyresrätten. Varför är den inte så attraktiv att den kan klara sig på sina egna meriter utan behöver lagar omkring sig för att den ska kunna bevaras? Hyresrätter är faktiskt väldigt attraktiva. Det är egentligen det lyxigaste boendet man kan ha med all service som ingår. Hyresrätterna borde faktiskt kunna klara sig på sina egna meriter.

Jag kan bara konstatera att min förhoppning när jag skrev interpellationen, att Lars-Erik Lövdén möjligtvis hade ändrat sig, är krossad precis som jag förstår att massor med livsdrömmar kommer att fortsätta att bli krossade av den här stopplagen, så länge vi har den regering som vi har.

Anf. 14 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Det var en deklaration från Moderaterna om att hyresrätten är viktig och måste behållas. Det var inte den politiken som präglade det moderata agerandet i Stockholm under den förra mandatperioden. Där handlade det då om att sälja ut hela det allmännyttiga bostadsbeståndet. Allmännyttan har alltid varit förkastlig för Moderaterna. Det är klart att väldigt många människor i Stockholm blev oerhört upprörda under förra mandatperioden när de såg hur kommunal egendom såldes ut, ofta till reapris.

Lagstiftningen är tillkommen för att skydda hyressättningssystemet, och det finns ett nationellt intresse av att skydda hyressättningssystemet.

Anf. 15 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Herr talman! Då ska jag deklarera att Moderaterna vill att det ska finnas alla upplåtelseformer. Man ska kunna hyra sin lägenhet. Man ska kunna ha bostadsrätt. Man ska till och med kunna äga en lägenhet i ett flerbiljshus, vilket Socialdemokraterna inte vill. Det ska finnas småhus. Det ska finnas radhus. Det ska finnas alla olika upplåtelseformer.

Vi som politiker ska se till att detta finns. Sedan är det upp till de enskilda människorna att välja vad som passar dem bäst i olika situationer i livet.

Anf. 16 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Socialdemokraterna vill också att det ska finnas alla typer av upplåtelseformer. Det vi reagerar mot är den moderata inställningen att kommunerna inte ska äga bostäder, som präglade det moderata agerandet i Stockholm under den förra mandatperioden.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 17 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Axel Darvik har frågat mig om jag avser att lägga om bostadspolitiken nu när det ännu en gång visat sig att subventioner inte leder till ökat byggande.

Jag vill först framhålla att jag delar Axel Darviks oro för olika grupper som har svårt att hävda sig på bostadsmarknaden. Bostadspolitik behövs bland annat för att stödja dessa grupper. Bostadspolitiken ska bidra till att skapa förutsättningar för alla att leva i goda bostäder till rimliga kostnader. Regeringen har givetvis detta i åtanke i det dagliga arbetet och har inte för avsikt att lägga om den nuvarande bostadspolitiken.

De stimulansåtgärder som sattes in under 2003 för att öka byggandet av mindre lägenheter som kan efterfrågas av breda hushållsgrupper har givit resultat. Per den sista mars 2004 har investeringsstimulans lämnats för totalt 5 043 lägenheter varav 1 777 är studentbostäder.

Även när vi tittar på utvecklingen under de senaste åren kan det konstateras att nyproduktionen ökat. 1999 påbörjades knappt 15 000 nya lägenheter medan det under 2003 påbörjades 23 000 nya lägenheter. Jag räknar här inte in de 3 700 lägenheter som tillskapades genom ombyggnation förra året. Totalt motsvarar detta en 40-procentig ökning under en femårsperiod.

Det tycker jag är en bra utveckling, men jag är inte nöjd ändå. Det långsiktiga behovet är större. De nya stimulansåtgärderna kommer att bidra till att höja nyproduktionen ytterligare. Boverkets prognoser för påbörjade bostäder pekar mot en fortsatt kraftig ökning de närmaste åren.

Bostadspolitiken består inte enbart av ekonomiska stimulanser till nyproduktion utan innehåller också en mängd andra initiativ som skapar förutsättningar för ett ökat byggande.

Byggkostnadsforum har till uppgift att bland annat främja utvecklingsarbete och innovationer genom att utnyttja forsknings- och teknikframsteg för att skärpa konkurrensen och bidra till ökad effektivitet och lägre kostnader i byggande och boende.

Statens bostadskreditnämnd har nyligen fått vidgade möjligheter att bevilja kreditgarantier som underlättar finansiering av nya bostäder.

Vidare arbetar en kommitté med uppdrag att se över plan- och bygglagstiftningen. Behovet av att förbättra förutsättningarna för ett ökat bostadsbyggande ska särskilt beaktas av kommittén. Kommittén ska presentera ett förslag till åtgärder som kan effektivisera beslutsprocessen, inklusive instansordningen för överklagande samt möjligheten att överklaga.

I januari 2004 infördes tredimensionell fastighetsindelning som på sikt kan medföra nya bostäder i områden med befintlig bebyggelse och infrastruktur.

En utredning om reformering av bruksvärdessystemet har tillsatts efter förslag från Hyresgästföreningen, Fastighetsägarna Sverige och SABO. Utredaren ska bland annat överväga om det bör införas särskilda hyressättningsregler för nybyggda hus.

Inom Regeringskansliet har en arbetsgrupp tillsatts med uppgift att lämna förslag till hur man ska kunna möjliggöra ett mera omfattande byggande av hyresbostäder på den mark i Stockholmsregionen som ägs av statliga bolag eller förvaltas av statliga myndigheter.

I vårpropositionen föreslår regeringen dessutom att en byggsamordnare ska tillsättas under en treårsperiod med uppdrag att leda och samordna ett arbete för utveckling och utvärdering av byggsektorn. Arbetet ska syfta till att öka kvaliteten, kompetensen, konkurrensen och attraktiviteten i bygg-, fastighets- och anläggningssektorn.

Avslutningsvis vill jag betona att det är kommunerna som har ansvaret för bostadsförsörjningen. Genom ett strategiskt markinnehav, en aktiv markpolitik med bland annat markanvisningar och exploateringsavtal och en god planberedskap kan kommunerna påverka upplåtelseform och utformning av bebyggelsen och därigenom erbjuda kommunernas invånare de bostäder som behövs.

Anf. 18 AXEL DARVIK (fp):

Herr talman! Bostadsbristen i Sverige har inte på över tio år varit så stor som den är i dag. Den ligger som en svart skugga över landet och förmörkar mycket av den framtidstro som kanske framför allt unga människor har i dag. Fyra av tio kommuner säger att det är brist på just sådana bostäder och lägenheter som ungdomar eftertraktar. För detta är ministern stolt men inte nöjd.

Ungdomarna är de som råkar värst ut när det är svåra tider på bostadsmarknaden eftersom de har en utsatt situation. Hyresgästföreningen har i sin enkätundersökning frågat 20–27-åringar. 65 % svarar att det är svårt att hitta en bostad på orten där de bor. 1997 var siffran 41 %, trots att demografin har gjort att 20–27-åringarna i dag är 30 000 färre än de var 1997. Trots detta har betydligt fler svårt att hitta en bostad på orten där de bor. Ministern är stolt men inte nöjd.

Boverket drar i sina prognoser fram att det under den här mandatperioden ska byggas 80 000 nya lägenheter. Lars-Erik Lövdén lovade i valet, bland annat i ett antal stora morgontidningar, att 120 000 nya lägenheter skulle byggas under den här mandatperioden. Experter menar att detta inte alls är tillräckligt. Det behövs 40 000 lägenheter per år, alltså 160 000 bostäder, för att kunna upprätthålla ett hälsosamt bestånd med en chans att råda bot på bostadsbristen. Om Boverkets prognoser slår in når man upp till hälften av det minimikrav som experter har för vad som är hälsosamt. Ungdomar är de som hamnar mest i kläm eftersom de har en mycket utsatt situation. Bostadsministern är stolt men inte nöjd.

Trots det ser jag vissa ljusglimtar i det svar som jag fick av ministern i dag. Där kommer man ut lite ur den tjocka kvävande dimma som råder på bostadspolitikens område. Bostadsministern lyfter upp ett antal olika åtgärder som planeras. Tidigare var det enbart subventioner som var det som var guld och gröna skogar och det enda saliggörande som fanns. Nu verkar det som om bostadsministern inser att subventioner misslyckas, på samma sätt som subventioner alltid har misslyckats på alla olika områden. De har spridit olycka i stället för att vara den lyckoslant som man i retoriken kan tro att de skulle vara när man lyssnar på bostadsministern.

För att ungdomars bostadssituation ska kunna bli bättre behövs det en omläggning av politiken. Det behövs mer av marknadsanpassat system med förenklade regler, ägarlägenheter, sänkt fastighetsskatt, kraftfulla tag mot kartellbildning, möjlighet att skattefritt hyra ut en del av bostaden, förändringar av markpolitik och ökad betalningsförmåga för ungdomar och studenter. Det är några konkreta åtgärder som Folkpartiet liberalerna har, inte en massa utredningar som inte leder någonstans.

Som avslutning skulle jag som kommentar till ministrarnas avslutning i sitt svar vilja säga att man inte ska komma och skylla allt elände på kommunerna. Det finns mycket som kan göras från statligt håll. Den som är fri från synd kan kasta i väg den första stenen.

Anf. 19 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Det där sista förstod jag inte riktigt, Axel. Det är kanske så att man ibland måste dra ut svängarna rejält.

Jag har vid upprepade tillfällen i den här kammaren i de bostadspolitiska debatterna förklarat att det finns ett delat ansvar när det gäller bostadsförsörjningen. Det är inte bara kommunerna, inte bara staten, inte bara byggbranschen. En förutsättning för att vi ska få bra förhållanden när det gäller bostadsproduktionen är att alla parter samverkar och anstränger sig. Det handlar om kommunerna också, Axel Darvik. Det gör det. Man sitter naturligtvis med väldigt bostadspolitiska instrument i kommunerna om man vill använda dem. Men det handlar verkligen också om staten. Det handlar i synnerhet om byggbranschen.

Det är ett tredelat ansvar. Den som inte ser det tror jag inte är särskilt framgångsrik när det gäller att analysera förutsättningarna för bostadsproduktionen.

Jo, det behövs stimulanser för att byggnationen ska ta fart. Det visar väl erfarenheterna av de gångna åren. Vi har haft en kraftig uppgång av bostadsbyggandet. I fjol tillkom 26 700 lägenheter på den svenska bostadsmarknaden. Det är en kraftig uppgång av bostadsbyggandet. Den främsta förklaringen till det och att vi nu ser hyresrättsproduktion också är de stimulansåtgärder som regeringen har gått in med och, om jag har förstått saken riktigt, Folkpartiet har varit motståndare till.

Det har tillkommit 15 000 studentlägenheter, Axel Darvik. Vi ser nu att den nya investeringsstimulansen ger effekt utöver det. Hade vi haft de 15 000 studentlägenheterna om vi inte hade gått in med investeringsstimulansen? Nej, knappast.

I går var jag uppe i Sundsvall och tog det första spadtaget för 92 lägenheter i flerfamiljshus, femvåningshus. Det är hyreshus i attraktivt läge till rimliga kostnader, stimulerande nog ett projekt som byggs helt i trä.

I morgon ska jag ta spadtag i Stockholmsområdet. Det handlar om ett hyresrättsprojekt som byggs med stimulansbidraget, bra lägenheter i bra läge.

Varken Sundsvallsprojektet eller det projekt som jag tar spadtag för i morgon hade tillkommit utan investeringsstimulansen.

Investeringsstimulansen har en väldigt bra effekt. Men det räcker inte, och det underströk jag i mitt svar. Jag har samma uppfattning som Axel Darvik om att konkurrensen måste skärpas. Jag har kanske också samma uppfattning som Axel Darvik om vikten av att vi släpper fram

också mindre och medelstora aktörer vid sidan om de stora drakarna för att effektivisera byggproduktionen.

Det har från början varit regeringens strategi att genom Byggekostnadsforum på Boverket och de pilotprojekt som på den vägen har initierats skapa förutsättningar för en utveckling i branschen. Går Axel Darvik in på Boverkets hemsida och klickar på Byggekostnadsforum ska han få en utmärkt redovisning av de framgångar som detta projekt haft och som vi nu kan avläsa i den konkreta, verkliga bostadsproduktionen.

Anf. 20 AXEL DARVIK (fp):

Herr talman! Jag tror att det är svårt att hitta särskilt många ungdomar som upptäcker de oerhört fascinerande och enastående effekter som regeringens åtgärder har lett till. När jag är ute och pratar med ungdomar möter jag många som upplever att det är oerhört svårt att få tag på en bostad. Det vittnar inte minst också Hyresgästföreningens enkäter om.

Låt oss då gå in på och diskutera stimulansen. Ja – Folkpartiet liberalerna har varit motståndare till de här subventionerna. Det finns också en mycket god anledning till detta, för de har knappast gett särskilt bra effekter. En fråga är till exempel hur många av dem som nu har fått bidrag som verkligen sätter spaden i marken och börjar bygga. Det tycker jag är någonting som ni på departementet borde analysera noggrannare.

En som i alla fall delvis har insett problemet med regeringens bostadspolitik är en kollega till Lars-Erik Lövdén som också är statsråd i regeringen och ibland ses som kronprins och efterträdare till Göran Persson, nämligen Pär Nuder. På HSB:s förbundsstämma sade han:

”Den offentliga bostadspolitikens måste i framtiden inriktas mot de som har det allra svårast, de som inte har tagit sig in på marknaden, framför allt de unga. Vi ska inte subventionera produktionen mera, för vi vet ju vad som händer då, utan insatserna måste riktas på ett begåvat sätt. Regeringen har därför nu dragit igång detta arbete, men behöver hjälp.”

Jag undrar om den här insikten också har spritt sig till bostadsministern. Jag hoppas att så är fallet.

När jag läste tidningen Stockholm City i morse såg jag att Lars-Erik Lövdén i en dispyt med det socialdemokratiska stadsbyggnadsborgarrådet i Stockholm skriver att regeringen före 2006 ska presentera ett nytt bostadsfinansieringssystem med långsiktiga hållbara regler. Det här har vi diskuterat förut, bland annat i en av mina första interpellationsdebatter. Vad är det för signaler man skickar ut när man nu kommer med ett nytt system igen? Hela bostadsbyggandet går ju nu in i ett nytt stand-by-läge där man väntar på vad som kommer från regeringen.

När det senaste investeringsstödet kom sade man att det skulle vara långsiktigt. Det var långsiktiga regler som skulle hålla och så vidare. Det var mycket kritik från Folkpartiet då, inte minst från mig. Vad ser vi nu? Jo, nu kommer bostadsministern och säger att man redan 2006, några år efteråt, ska komma med ett nytt bostadsfinansieringssystem. Man skickar ut signaler som är allt annat än långsiktiga.

Det här hattandet och fnattandet är något som skadar bostadsmarknaden, framför allt ungdomars möjlighet att få en bostad.

Avslutningsvis måste jag fråga hur bostadsministern med tanke på Boverkets prognoser ska kunna nå upp till det vallöfte som han gav i valrörelsen. Kanske fick det en del ungdomar att rösta på Socialdemokra-

terna när man lovade att bygga 30 000 lägenheter om året – i och för sig 10 000 för få, enligt experter, men ändå. Nu verkar det som om man skjuter långt under.

Vilket råd vill statsrådet ge en ung människa som söker bostad?

Anf. 21 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Herr talman! Den här interpellationen om ungdomars bostadssituation som Axel Darvik har väckt är oerhört viktig.

Jag har fått en fråga, herr talman, från ungdomar som studerar på Fryshuset i Stockholm och som finns här i riksdagen i dag. De har ställt en fråga till mig som jag inte kan svara på. Ungdomarna i det här projektet ställer frågan: Hur högt prioriterar regeringen ungdomarnas bostadssituation?

Det fanns väldigt mycket kloka synpunkter bland ungdomarna och också en frustration över att det inte finns bostäder att få för de unga. Hur ska vi ha råd att bo? Hur länge ska vi behöva bo kvar hemma – tills vi blir 25–28 år? Det var andra frågor.

Jag skulle också vilja kommentera några bitar i det svar statsrådet har gett till Axel Darvik när det gäller hur man ska kunna komma en bit längre. För att först ta detta med markpolitik och konkurrensfrågor gläder det mig att statsrådet tar upp just konkurrensreglerna. Detta har vi från Folkpartiets sida drivit många gånger och haft uppe i debatterna, och även de så kallade stora drakar som är aktörer på marknaden.

Här skulle jag vilja fråga statsrådet: Hur går det nu med den statliga markpolitiken? Mer mark kommer nu att hamna i de bolag som staten äger tillsammans med de stora drakarna, mark där man ännu inte har kört i gång bostadsbyggande. Hur är läget i det arbetet? Kommer man att komma längre? Och kommer man också att se till att släppa in andra aktörer på den statliga marken så att man får ökad konkurrens?

Det andra är detta med flyttkedjor. Skulle man bygga också en annan typ av bostäder skulle man naturligtvis även frigöra de billiga bostäderna i befintligt bestånd. Hur ser statsrådet på flyttkedjor?

Sedan har vi detta med att veta vad den ena kontra den andra handen gör. I Stockholm, där det råder bostadsbrist, har man nu avslagit eller stoppat ett antal detaljplaner just för mindre bostäder på grund av bullernormerna, det vill säga där man inte kan få en del av bostaden mot en tyst sida. Finns det inte möjligheter, anser statsrådet, att också se över den typen av problem, det vill säga där staten genom sina myndigheter faktiskt stoppar byggplaner? Är det inte dags att göra en översyn så att vi får fram de här småhyresrätterna även i nyproduktion?

Detta är några frågor.

Sedan vill jag bara framhålla att det finns försök med att bygga bostadsrätter för ungdomar, till exempel i Uppsala, där man också får ned nyproduktionskostnaden. Det finns alltså goda exempel även på bostadsrättssidan.

Sedan har vi kollektivtrafiksatsningar. Ser man till att det finns infrastruktur kan man bygga bostäder, och då kan också ungdomar förflytta sig i länet.

Men återigen, herr talman, hoppas jag att statsrådet kan ge svar på den fråga jag inte kunde ge svar på: Hur högt prioriterar regeringen ung-

domarnas bostadssituation, och vad avser regeringen att göra för just ungdomarna?

Prot. 2003/04:113
11 maj

Anf. 22 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Nina Lundström kunde ju ha börjat med att ge ett svar för Folkpartiets räkning till ungdomarna. Jag ska gärna ge ett svar från regeringens sida.

Regeringen prioriterar just bostäder som riktar sig mot vanliga inkomstagare och mot ungdomar. Det är hela syftet med den investeringsstimulans som nu finns både till studentbostäder och till hyreslägenheter. Den siktar just in sig på att möta det väldiga behov som finns. Jag ser ju också den väldiga bostadsbrist vi har på flera håll i landet, särskilt utmejslat i Stockholmsområdet. Den siktar in sig på att få fram en produktion av lägenheter som unga människor och vanliga inkomstagare kan efterfråga.

Investeringsstimulansen ger nu effekt. Jag beklagar att Folkpartiet inte har velat vara med om detta. Den ger en påtaglig effekt.

Det är lite egendomligt, Axel Darvik, att stå här och anklaga regeringen när det har tillkommit 15 000 studentlägenheter. Det räcker inte, utan det behöver byggas fler – visst! Men 15 000 studentlägenheter har ändå tillkommit med regeringens politik, som Folkpartiet varit motståndare till. Det är alltså en lite märklig diskussionsordning.

Jag tycker att det finns anledning att notera att vi har haft en kraftig uppgång av bostadsbyggandet. Men det räcker inte. Vi behöver lyfta nivån ytterligare. 26 700 lägenheter tillkom i fjol. Men vi behöver lyfta nivån ytterligare, över de 30 000. Framför allt måste bostadsbyggandet ta fart i Stockholmsregionen.

Sedan har vi, Axel Darvik, investeringsstimulansen. Det går ju att läsa de handlingar som regeringen skickar över till riksdagen. Av de handlingarna framgår väldigt tydligt att investeringsstimulansen är avsedd som en tillfällig stimulans till och med år 2006. Sedan ska regeringen lägga fast en långsiktig finansiering av bostadsbyggandet som ska gälla efter år 2006.

Ofta när jag är ute och diskuterar bostadsfrågor och när jag pratar med branschen säger jag: Inbilla er inte att det blir förmånligare att bygga hyresrätter efter år 2006 än det är nu, för den stimulans som nu utgår till bostadsbyggandet är väldigt kraftfull. Den motsvarar i princip hela byggmomskostnaden för ett projekt. Detta är en mycket kraftfull stimulans. Kanske är det därför som den också ger effekt.

Axel Darvik, de 92 lägenheter som nu byggs i Sundsvall hade inte byggts utan investeringsstimulansen. Så mycket betyder denna för ett projekts genomförande.

Från Nina Lundström fick jag ett antal frågor som sträcker sig från infrastruktur till bostadsrättsproduktion och sådant. Visst, det går också att bygga bostadsrätter – en alldeles utmärkt boendeform. Och det går att bygga bostadsrätter till rimliga kostnader så att också ungdomar kan efterfråga dem. Jag skulle välkomna fler sådana projekt.

Infrastrukturen har naturligtvis betydelse när det gäller att bredda arbetsmarknads- och bostadsregioner. Det ser vi framför allt i Stockholm och Mälardalsregionen.

*Svar på
interpellationer*

Jag ska inte gå in på alla frågeställningarna. Vi har tidigare i denna kammare diskuterat dem. Det är mycket som jag håller med om – infrastruktur, bostadsrätter och konkurrensförhållanden – men bortse inte från att investeringsstimulansen nu ger en påtaglig effekt när det gäller bostadsbyggandet!

Anf. 23 AXEL DARVIK (fp):

Herr talman! Jag tycker att bostadsministern bör ta reda på hur många de projekt är som fått sådana här subventioner och där man verkligen har satt spaden i jorden – detta innan man kan vara stolt över och nöjd med att nya tillkommer.

Långsiktiga regler har visat sig vara avgörande för att få i gång byggandet. Byggandet är ingenting som görs i en handvändning. Det är ingenting som går snabbt. Därför krävs det långsiktiga regler. Det är vad många i branschen påpekar när man talar med dem.

Man får väl ta det hela lite grann för vad det är. Branschen litar kanske inte på bostadsministern när han är ute och pratar med folk i branschen. Uppenbarligen är det så att kortsiktiga regler, kortsiktiga lösningar och så vidare får just effekten att man ställer sig i stand-by-läge och väntar och ser när man ska söka. Ska vi söka enligt det nya eller enligt det gamla systemet? Ja, vi väntar och ser hur det nya blir.

Det är en ganska naturlig och sund riskmedvetenhet. Men i och med det kortsiktiga tänkandet får det effekten att det slår väldigt hårt. Det har till exempel Pär Nuder insett. Han är ju en del av regeringen. Bostadsministern och statsrådet Nuder verkar ha olika uppfattningar. Nuder säger att vi inte kan hålla på och subventionera så som vi tidigare gjort eftersom det får så olyckliga konsekvenser.

Bostadsministern svarade aldrig på min fråga. Man kan dra upp vissa saker och tala om att det skett en ökning och så vidare. Men hur ska man nå upp till ett hälsosamt byggande i Sverige? Det behövs 40 000 bostäder om året. Det säger experterna. Regeringen har målet 30 000. Vi är långt ifrån att ens nå upp till regeringens mål – det löfte man gav väljarna i valrörelsen.

Anf. 24 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Herr talman! Statsrådet tycker att jag ska tala om Folkpartiets förslag, men jag tycker att jag inledde med det. Axel Darvik har också gjort det mycket föredömligt. Men jag kan gärna upprepa mig.

Statsrådet säger: Inbilla er inte att det blir förmånligare att bygga hyresrätter efter år 2006! Men ett av de förslag som Folkpartiet har lagt fram handlar om att vi vill se en reformerad hyressättning så att man vet vad man kan ta ut i hyra när man bygger hyresrätter. Det kan man ju inte med säkerhet veta i dag.

Statsrådet svarade inte på min fråga om den statliga markpolitiken. Folkpartiet har lagt fram förslag om att man ska se till att den är ett instrument för att se till att konkurrensreglerna upprätthålls.

Dessutom gäller det möjligheterna att bygga exempelvis studentbostäder på statlig mark.

Vidare vill vi införa ägarlägenheter. Vi tror att ju mer bostäder som byggs generellt sett, desto lättare kommer det att vara för många andra

grupper att få bostäder – exempelvis ungdomar som har en väldigt tuff situation på bostadsmarknaden.

Vi vill se över de kommunala bostadsföretagens roll, och vi vill se över skattesituationen för boende och byggande. Bostadsutskottet har besökt Länsstyrelsen i Stockholms län och kan konstatera att hindren är många för bostadsbyggandet i den här regionen. Vi vill också se över byggnormer, och vi vill vidta en rad olika åtgärder. Men det finns ingen enkel lösning med *en* specifik åtgärd som löser problemen, utan det krävs, tror vi, en rad olika insatser parallellt för att se till att det byggs mer. Bygger man mer generellt sett kommer också ungdomarna att ha lättare att hitta bostäder. Men det krävs ett agerande.

Just nu, måste jag säga till statsrådet, ligger det mesta i träda på grund av att det pågår utredningar. Vi kan konstatera att dessa dröjer med sina besked.

Folkpartiets politik är alltså väldigt entydig: Det handlar om hur vi kan öka byggandet.

Anf. 25 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Jo, Axel Darvik, Pär Nuder och jag är helt överens. Det är alldeles uppenbart att regeringens politik inriktas också på det som Pär Nuder sade på HSB-stämman.

Vi går nu in med väldigt kraftfulla investeringsstimulanser till byggande av studentbostäder och hyresrätter. Om vi går in med så kraftiga stimulanser att de till och med motsvarar hela byggmomskostnaden finns det förutsättningar att bygga. Det märks också nu när byggbolagen ser möjligheterna att bygga hyresrätter. Marknaden för den dyra, exklusiva bostadsrätten är i princip mättad. Därmed måste också produktionen inriktas på att nå bredare hushållsgrupper och på att bygga till rimliga kostnader. Den processen är nu i gång.

Axel Darvik, du är välkommen att följa med mig ut när jag runtom i landet tar spadatag i de olika projekt som kommit till, just till följd av det investeringsstöd som ni varit motståndare till.

Jo, Nina Lundström, det är riktigt att det inte handlar om *en* åtgärd. Jag försökte understryka det både i mitt skriftliga svar och i mitt första inlägg. Ska vi fortsätta med att lyfta bostadsbyggandet över de 30 000 lägenheterna är det inte *en* enkel åtgärd som behöver komma till om vi samtidigt ska ha långsiktighet i detta och om vi ska uppnå en produktion som håller över tiden.

Det gäller en rad åtgärder. Den statliga marken är en sådan åtgärd; jag nämnde detta i mitt svar. Hyressättningssystemet är en annan sådan åtgärd. Det är en rad åtgärder som naturligtvis måste vidtas för att underlätta en kontinuerlig bostadsproduktion i Sverige.

Jag tycker att det är tillfredsställande att bostadsproduktionen har ökat under alla år sedan 1999. Men vi måste lyfta bostadsproduktionen ytterligare. Framför allt måste bostadsbyggandet komma i gång i Stockholmsområdet, för det är där som det släpar efter mest.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2003/04:113

11 maj

Svar på
interpellationer

8 § Svar på interpellationerna 2003/04:421 och 455 om överförandet av indelningsfrågor från regeringen till riksdagen

Anf. 26 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Rigmor Stenmark har frågat mig om vilka åtgärder jag avser att vidta för att lägga fram en proposition med förslag om att det ska vara riksdagen som avgör hur länsindelningen ska se ut i Sverige.

Mikael Oscarsson har frågat mig om jag avser att skyndsamt bereda frågan om att det ska vara riksdagen som avgör hur länsindelningen ska se ut i Sverige, så att Heby kommuns länsbyte kan ske i tid till valet 2006.

Inledningsvis vill jag säga att när det gäller länsindelningen finns det i dagsläget inte några författningsbestämmelser som rör vem som ska avgöra hur Sveriges indelning i län ska se ut. Det finns inte heller några författningsbestämmelser som rör förfarandet vid ändring i länsindelningen. Enligt praxis anses regeringen ha rätt att på egen hand besluta om mindre ändringar i länsindelningen, medan riksdagen bör underställas frågor om mer omfattande ändringar.

I november 2003 biföll riksdagen en reservation till vad utskottet hemställt i sitt betänkande *Frågor om kommunal demokrati* (bet. 2003/04:KU3, rskr. 2003/04:34) rörande indelningsfrågor. I tillkännagivandet till regeringen angavs att regeringen bör bereda frågan om beslutsformer och förfarande vid ändringar i Sveriges indelning i län och landsting samt överlämna erforderliga lagförslag till riksdagen.

I mars 2004 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare för att bland annat undersöka förutsättningarna för att beslutanderätten rörande landstingsindelningen ska kunna föras över från regeringen till riksdagen. Utredaren ska också överväga en lagreglering rörande förfarandet vid ändringar i länsindelningen. Utgångspunkten ska vara att det är riksdagen som ska fatta beslut om sådana ändringar. En ändring av läns- och landstingsgräns kan också komma att ske genom att en kommungräns ändras. Därför ska utredaren även överväga om denna typ av indelningsändringar bör prövas av riksdagen. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 16 december 2004.

Regeringen har således tillmötesgått riksdagens begäran att bereda frågan om beslutsformer och förfarande vid ändringar i Sveriges indelning i län och landsting. När utredaren redovisat sitt uppdrag kommer en sedvanlig remissomgång att följa. Först därefter kan en proposition lämnas till riksdagen.

Anf. 27 RIGMÖR STENMARK (c):

Herr talman! Tack för svaret, kommunministern. Det måste naturligtvis ligga i bostads- och kommunministerns intresse att värna kommunmedborgarna. Kommunerna utgör ju grunden för den samhällsindelning som vi har i landet, och det är där som man löser de lokala frågorna. Kommunerna läggs sedan samman i större sammanslutningar, i landsting, i län och numera även i regioner. Regeringen har haft uppdraget att besluta om indelningslagen.

Nu har dock riksdagen beslutat att det är riksdagen som ska besluta om kommuners tillhörighet till landsting och län. Riksdagen ska också se till att man tar till vara de intressen som har med den lokala demokratin att göra. Anledningen till att man fattade beslut om denna ändring var att man inte anser att regeringen har skött dessa frågor på ett bra sätt. Det visar bland annat på ett alltför tydligt sätt hanteringen av Heby kommuns ansökan om att byta län – en fråga som har dragit ut på tiden. Här kan man verkligen tala om beslutsångest och långbänk.

När jag läste statsrådet Lars-Erik Lövdéns svar i går blev jag väldigt besviken. Nu har vi hört svaret, och det har inte heller ändrats i den muntliga föredragningen. Så min besvikelse – och dessvärre också många andras – kvarstår.

Herr talman! Det mest anmärkningsvärda i svaret är att ministern – när det gäller den proposition som jag efterlyser i min interpellation – säger att en utredare har fått i uppdrag att lämna sin redovisning till regeringen senast den 16 december 2004. Därpå kommer en sedvanlig remissomgång, och först därefter kan regeringen lämna en proposition till riksdagen.

Denna beskrivning stämmer inte med det uppdrag som regeringen har fått av riksdagen. Riksdagen har ställt sig bakom följande text, och jag läser högt ur konstitutionsbetänkandet: God tid mellan indelningsändringar och allmänna val behövs också för valförberedelser både på myndighetsnivå och för partierna. Det innebär att erforderliga lagförslag måste föreläggas riksdagen för ställningstagande senast under hösten 2004. Den nu begärda utredningen och beredningen bör således bedrivas skyndsamt så att propositionen läggs fram för riksdagen senast den 1 september 2004.

Herr talman! Det är anmärkningsvärt att ministern inte avser att följa det som riksdagen har beslutat om. Får en regering och en minister med ansvar för en fråga underlåta att efterkomma det som riksdagen har beslutat om – och detta utan att ens komma tillbaka till riksdagen och begära tidsförlängning, om det mot förmodan skulle behövas?

När det gäller en ändring av indelningslagen kan jag inte se något behov av en längre handläggningstid, eftersom ärendet är så väl känt av alla parter och så väl förberett.

Jag hoppas innerligt att jag har fel i min misstanke om att regeringen återigen försöker att förhala ärendet. Är det så, kommunministern, att regeringen har bestämt sig för att Heby kommun inte heller ska få byta län vid valet 2006? Det är ju i första hand det som det handlar om. Om inte, kommer ministern att skynda på ärendet så att en proposition om indelningslagen presenteras helt i linje med riksdagens uppdrag till regeringen, nämligen den 1 september 2004?

Anf. 28 MIKAEL OSCARSSON (kd):

Herr talman! Heby kommuns länstillhörighet har varit en stor fråga bland hebyborna under många år. För sex år sedan var det dags att folkomrösta. Det bedrevs kampanj för både ja och nej. En stor del av de röstberättigade – 75 % – deltog i folkomröstningen. Resultatet blev att 39,9 % sade nej medan 57,7 % sade ja, det var alltså en klar majoritet med nästan 20 % övervikt för ja.

Efter folkomröstningen skrev samtliga partier från höger till vänster i kommunfullmäktige i Heby under en ansökan till regeringen om att byta län. Kammarkollegiet, som är regeringens utredningsinstans i indelningsfrågor, utredde saken. När utredningen var klar rekommenderade Kammarkollegiet regeringen att bevilja länsbytet. Den noggranna utredningen visade att det skulle innebära bestående fördelar för Heby kommun att byta län. Utredningen visade också att konsekvenserna för andra berörda län var ringa.

I april 2001 avslog regeringen Heby kommuns ansökan om att få byta län. Den främsta bevekelsegrunden var att en sådan indelningsändring skulle ha en negativ inverkan på sjukvården i Västmanland, och det gällde framför allt Sala lasarett. Andra utredningar, exempelvis Kommunförbundets, menade att sjukvården inte skulle försämras alls. Regeringen måste ha synnerligen starka skäl att gå emot folkviljan när även Kammarkollegiet, regeringens eget expertorgan, finner att indelningslagens villkor är uppfyllda. Men några sådana skäl har aldrig redovisats. Det skulle vara intressant att höra kommunministern redovisa några sådana skäl i den här debatten.

Argumentet om Sala lasarett är överspelat. Numera är Sala sjukhus ett närsjukhus, och i folkmun kallar man det för en förstärkt vårdcentral. Man har ingen akutsjukvård och specialistvården har samlats i Västerås.

För att kunna lösa frågan om Heby har riksdagen uppdragit åt regeringen att skyndsamt återkomma till riksdagen med ett lagförslag innebärande att det är riksdagen som ska avgöra hur länsindelningen ska vara i Sverige. Kan kommunministern ge besked om när propositionen om en länsindelning kommer?

Riksdagen begärde för ett år sedan att propositionen skulle vara klar i september 2004. Först tio månader senare, i mars, tillsatte regeringen en utredare. Nu har vi fått besked om att utredningen ska vara färdig först den 16 december, och sedan blir det en remissbehandling. Det drar ut på tiden. Långbänken fortsätter. Det här tycker inte jag är rimligt.

Herr talman! Finns det en deadline för regeringen? Kommer statsrådet att skyndsamt bereda frågan i enlighet med riksdagens vilja, så att Hebys länsbyte kan ske i tid till valet 2006? Det är den frågan som jag och, tror jag, tusentals hebybor vill ha svar på i dag.

Anf. 29 TORSTEN LINDSTRÖM (kd):

Herr talman! Frågan om Hebys länsbyte från Västmanlands till Uppsala län handlar ytterst om demokrati, för demokrati är ju så mycket mer än bara att i val utse representanter. Demokrati handlar också om ett förhållningssätt där respekt och tolerans är ledstjärnor för att låta alla göra sin röst hörd och att lyssna på rösten oavsett om den passar makthavarna eller inte.

Lagen om lokala folkomröstningar kom till 1994 som ett resultat av ett pionjärbete av den kristdemokratiska civilministern Inger Davidson. Lagen gjorde det möjligt att direkt lyssna till den lokala folkviljan och låta den få genomslag i beslutsprocessen. Detta arv har Socialdemokraterna haft svårt att förvalta.

Av de 70 initiativ till lokala folkomröstningar som tagits sedan den nuvarande lagen trädde i kraft har bara en handfull lett till folkomröstning. Resten har avslagits med hänvisning till olika mer eller mindre

irrelevanta skäl. Och när folkomröstning genomförts har Socialdemokraterna än mindre lyssnat på resultatet. I stället har den egna ideologin fått gå före. Och det är klart att för en makthavare som själv anser sig veta bäst är det avsevärt mycket enklare att ignorera folkviljan än att lyssna till den. Riksdagen har därför uppdragit till regeringen att ta fram en reviderad lag om lokala folkomröstningar för att göra det svårare för politiker att strunta i folket. Det uppdraget har demokratiminister Sahlin dragit i långbänk trots debatt, bland annat med mig, för drygt ett år sedan här i riksdagen.

I valet 1998 anordnades folkomröstningen om länsbyte i Heby. Resultatet blev att 57,7 % av de röstande valde att tillhöra Uppsala län. Frågan engagerade många människor, och valdeltagandet var över 75 %. Ett enigt kommunfullmäktige i Heby beslöt att ställa sig bakom att Heby överförs till Uppsala län. Sedan har den socialdemokratiska långbänken tagit över. Trots ett överväldigande stöd från hebyborna säger Socialdemokraterna på riksplanet och i landstinget nej, utnyttjar regeringspositionen och drar frågan i den egna hemsnickrade långbänken på ett ur demokratiskt perspektiv högst tvivelaktigt sätt.

Efter den s-märkta regeringens märkliga nej till länsbytet, och trots att riksdagen gått så långt som lagstiftare som att ge regeringen i uppdrag att komma med förslag om ändringar i länsindelningsslagen, har inget förslag kommit än. Först i mars 2004 tillsattes en utredare som väntas vara klar i december. Och förslagen, hur de nu kommer att se ut, ska sedan remissas, proposition läggas fram och beslut fattas i riksdagen. Jag har lätt att förstå hebybornas frustration över att processen tar så lång tid. Det är som om regeringen av någon anledning tar varje chans de kan att förhålla genomförandet av hebybornas vilja. Det är nonchalant.

Herr talman! Dagens debatt följs med stort intresse i Heby kommun. Statsrådet Lars-Erik Lövdén har chansen att ge besked. Kommer hebyborna i valet 2006 att få rösta i sitt nya län? Kommer folkviljan att respekteras, för något annat alternativ kan väl ändå knappast finnas?

Anf. 30 INGVAR SVENSSON (kd):

Herr talman! Statsrådet glömde att notera att den kd-reservation som vann riksdagens gillande också hade en tidsram, som några av talarna varit inne på tidigare.

Tillkännagivanden har inte någon rättslig grund. Däremot har KU sagt att om regeringen inte fullföljer tillkännagivanden bör man åtminstone inom samma tidsram informera riksdagen om sin hållning. För att statsrådet ska undvika att hamna i KU kan jag bara uppmana honom att informera riksdagen i dess helhet – det gäller inte i interpellationsdebatter – före tidsgränsen den 1 september.

Herr talman! Frågorna om Heby kommuns landstings- och länsstillhörighet har aktualiserat frågorna kring hur regeringen hanterar indelningsfrågorna i relation till riksdagen. Som ju påpekas i interpellationen har riksdagen beställt lagförslag som ska öka riksdagens inflytande i frågorna.

Heby kommuns landstingstillhörighet, som är grunden för länsindelningen, är intressant ur flera synvinklar. Ett av de viktigaste skälen för att inte godkänna folkmajoritetens syn på landstingstillhörigheten var omsorg om underlaget för Sala lasarett. Nu är det klart att Sala lasarett för-

svinner, och en väsentlig del av hebyborna får då vända sig till Västerås för sjukvård. Det handlar för många om åtta–nio mil, medan avståndet till Uppsala är tre–fyra mil. Dessutom är kollektivförbindelserna mellan Västerås och Heby glesa, varför sjukhusbesök kommer att ta avsevärd tid i anspråk för medborgarna i Heby. Det är också intressant att notera att av pendlarna i kommunen är det cirka två tredjedelar som pendlar till Uppsala län. De drabbas dessutom av byte av länstrafik som inte är helt oproblematiskt. Kulturellt och näringsgeografiskt tillhör också kommunen Uppland. Företagen är riktade mot Uppland, liksom praktiskt taget alla idrottsförbund. Frekvensen studerande från Heby är också hög på gymnasium i Uppland. Även i kommunens västra delar är det mer än 70 % som går på gymnasium i Uppsala.

Herr talman! Sjukvårdsmässigt har det också varit problem med avtalet med Uppsala läns landsting eftersom man har haft kostnadsproblem i Västmanland. Jag vet inte om det i dagsläget är löst, men det har i alla fall skapat vissa problem. De här samlade problemen påverkar också inflyttningsbenägenheten negativt.

Sett i backspegeln har egentligen regeringens beslut att inte medge landstingsbyte och länsbyte inneburit ett allvarligt misstag av rent praktisk art för hebyborna. Det intressanta är också att regeringens hantering får principiella följder. Vi står nu inför situationen att vi måste ändra lagstiftningen därför att regeringen inte hanterat det här på ett bra sätt.

Nu har alltså regeringen begärt förslag om ett större inflytande för riksdagen i den här typen av frågor. Min fråga till statsrådet är om regeringen kan hålla tidsplanen, så att till exempel Heby kan få en *fair* behandling och därmed kunna byta landsting och län den 1 januari 2007.

Herr talman! Vi behöver en lex Heby, så att sådana här misstag inte behöver upprepas i framtiden.

Anf. 31 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Mina företrädare här i talarstolen har på ett utmärkt sätt skildrat Hebyärendets historik, och jag behöver inte upprepa den. Det har varit en på sitt sätt lidandets historia för dem i Heby som har verkat för ett länsbyte, men så småningom kommer man förmodligen ändå att kunna uppnå önskat resultat.

Jag vill jämföra Heby kommuns länsbyte med Mullsjö kommuns länsbyte. Mullsjö kommun bytte ju län och kom att bli en del av Jönköpings län den 1 januari 1999. Det var ett smidigt länsbyte som skedde under den mandatperioden. Alla parter insåg att det som skedde var bra. Det skedde också med den lagstiftning som i dag gäller.

I Heby kommun genomfördes en folkomröstning som gav ett entydigt resultat. Och precis som Mikael Oscarsson har angivit pekade de utredningar som gjordes av konsekvenserna också entydigt på att man borde bifalla ansökan. De enda som hade invändningar var egentligen Socialdemokraterna i Västmanlands län. På den grunden avslog regeringen ansökan. Man gick sedan in med en förnyad ansökan som också avslogs. Därefter har riksdagen, som har majoritet för att Heby ska få byta läns-tillhörighet, försökt att använda andra instrument.

Det senaste instrumentet är att det ska åstadkommas en lagstiftning här i riksdagen som skulle kunna möjliggöra en snabb handläggning av ärendet. Nu har statsrådet mycket tydligt i sitt interpellationssvar visat att man inte avser att hålla tidsplanen.

Jag skulle vilja fråga Lars-Erik Lövdén: Med en utredning som redovisas i december 2004, hur ska det då vara möjligt att hinna med ett länsbyte inom ramen för det som konstitutionsutskottet har sagt ska gälla tidsmässigt för ett länsbyte? Jag skulle vilja att Lars-Erik Lövdén presenterade hur han ser på tidsplanen för att Heby ska kunna byta län och för att man i valet 2006 ska kunna vara en del av Uppsala län, och framför allt då Uppsala läns landsting.

Förmodligen kommer Lars-Erik Lövdén att få lov att ge beskedet att man troligen inte hinner med detta tidsmässigt med den här uppläggningsen. Då kvarstår ju en möjlighet. Det är att regeringen bifaller en förnyad ansökan från Heby kommun om att få byta län eftersom man med befintlig lagstiftning, Mullsjöexemplet talar ju entydigt för det, kan låta regeringen fatta beslutet.

Det intressanta är ju att det skäl som bidrog till, eller var helt avgörande för, att regeringen avlog de tidigare ansökningarna, nämligen Sala lasarett, inte längre finns. Då skulle jag vilja ställa frågan till Lars-Erik Lövdén: Om Heby kommun kommer in med en ny ansökan, och det borde de kunna göra väldigt snabbt, är Lars-Erik Lövdén då beredd att se till att Heby kommun får byta län och att man går den riksdagsmajoritet som finns här, som vill bifalla en sådan ansökan men inte ges möjligheten, till mötes?

Anf. 32 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Folkpartiet anser att det bästa folkstyret uppnås om man följer folkviljan. Då tänker jag inte på tidningen Folkviljan utan något helt annat.

Jag skulle vilja anknyta till det Lennart Hedquist började med. Det var ju så att när Västra Götalands län bildades för några år sedan, 1999, var det icke mindre än två kommuner, dels Mullsjö, dels faktiskt också Habo kommun, som kom att byta län från dåvarande Skaraborgs län efter folkomröstningar. Jag tror för min del att det är bra att följa den här typen av folkvilja och att folkstyret mår bäst av det. Vi har dessutom haft en lång rad kommundelningar som också följer det här mönstret. Vaxholm tillhörde till exempel ett tag Österåkers kommun. Nykvarn avknoppades allra senast från Södertälje. Salem och Botkyrka har också varit en kommun under en viss tid. Det finns ytterligare några exempel. Vi har ökat antalet kommuner på senare år sedan vi har haft just den här typen av folkviljeyttringar som man har tillgodosett.

Jag tror för min del att man måste se till vilka näringspolitiska förutsättningar det finns och hur människor upplever detta. Man kan få en motsättning, som man har fått i Heby kommun, när man på något sätt följer en princip, en indelningsprincip, som folk inte upplever som relevant. Vi såg det väldigt konkret när något som hette Länsbytarpartiet, som inte har någon ideologi utan närmast gäller en administrativ indelning eller företeelse, fick nio mandat i Heby kommun för något år sedan. Det är inte heller bra för demokratin att vi får den typen av partier. Vi

hade ju i Stockholmsområdet vid något tillfälle något som hette Plan-skilda korsningspartiet. Det finns mycket speciella omständigheter.

Jag skulle vilja säga till statsrådet att jag för min del tror att det vore klokt – och man kan ju också vara klok i politiken – att bifalla den här ansökan från Heby. Jag tror att den fara man ser för att Västmanlands län skulle fara illa av detta är obefogad. Västmanlands län är ett starkt län med stark industri, stark administration och så vidare. Jag tror att båda länen skulle må väldigt bra av att man tillgodosåg den önskan som en ganska stor majoritet tycks ha i Heby kommun.

Anf. 33 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Inläggen har hittills handlat väldigt mycket om Heby, och det kan man ju förstå. Men riksdagens beställning är ju vidare än så. Riksdagens beställning handlar om att göra en förändring när det gäller beslutsrätten i fråga om landstingsindelning, att införa en lagreglering rörande ändrat förfarande vid ändring av länsindelning. Som en konsekvens av det handlar det också om att överföra beslutsrätten från regeringen när det gäller förändringar när en kommungräns ändras och de konsekvenser detta får för landstings- och länsindelningsfrågorna.

Det är inte en så enkel problematik att man bara kan begränsa det till Heby. Det är en ganska komplicerad materia att hantera, att föra över den beslutsrätt som i dag finns hos regeringen till riksdagen. Det är inte bara fråga om att besluta. Det gäller förfarandereglererna också. Det handlar inte bara om Heby. Riksdagens beställning är vidare än så.

Regeringen har därför ansett det nödvändigt att bereda de här frågorna på ett noggrant och omdömesgillt sätt. Det är därför vi har tillsatt en särskild utredare som ska lägga fram sina förslag senast i december. Vår tidsplanering är inriktad på att lämna en proposition till riksdagen i maj månad 2005. Det möjliggör för riksdagen att fatta ett beslut som innebär att riksdagen också beslutar om eventuella länsindelningsfrågor, inte bara Heby utan också andra frågor som kan aktualiseras, så att besluten kan träda i kraft den 1 januari 2007.

Jag tycker att det är lite väl begränsat om man bara uppehåller sig vid Heby. Det är ett särskilt komplex. Men när riksdagen har förklarat att man vill ta över hela materian, hela beslutsrätten och därmed också förfarandet, måste man bereda de frågorna på ett noggrant och omdömesgillt sätt.

Det finns inga baktankar, Rigmor Stenmark, från regeringens sida om att förhålla. Det är omtanke om att när vi nu gör den här förändringen som riksdagen har beställt måste det ske på ett sätt som är noggrant och omdömesgillt. Tidsplaneringen gäller. Vi avser att lägga fram en proposition i maj 2005.

Anf. 34 RIGMOR STENMARK (c):

Herr talman! Jag tycker också att riksdagens beställning är vidare än att bara se till Heby. Men egentligen hade detta inte behövts om vi hade haft en regering som var villig att lyssna till folkviljan. Det är inte en så komplicerad materia som ministern säger och som man alltid har sagt under de år som har gått. Jag tror att det är två mandatperioder som vi redan har diskuterat det här, och vi är inne på en tredje. Så komplicerat är

det inte, utan det handlar väldigt mycket om vilja. Det är bara att erkänna det.

Demokrati är ju människors möjligheter att få vara med och forma samhället. För oss i Centerpartiet är det grundbulten i det hela. Jag tror faktiskt att jag kan göra mig till tolk för alla partier. Jag har lyssnat in den biten. Alla partier är egentligen eniga om att slå vakt om den demokrati som vi har i Sverige – även Socialdemokraterna. Jag hoppas det.

Vi vill ju alla bli respekterade. Vi vill bli respekterade som individer och respekterade i samarbete med andra. Vi riksdagsledamöter som har fått det stora förtroendet i allmänna val att vara människors företrädare från de valkretsar som vi är valda i har ju också att hela tiden ha med oss detta i bakhuvudet, i alla de beslut som vi är med om när vi ska stifta lagar. Det ska vara något som främjar människors vardag och helg. Det ska underlätta för människor i deras liv. Det här beslutet, ministern, har inte underlättat för Heby kommun och dess medborgares vilja att byta län.

Jag tillhör ju Uppsala län, och jag brukar säga att för mig i Uppsala län spelar det inte så stor roll om det kommer nya medlemmar till länet eller inte. Men det skulle vara främmande för mig att säga ifrån att nej tack, ni ska inte komma hit. I stället har uppsalaborna hela tiden, oavsett parti, sagt: Hebyborna är hjärtligt välkomna till oss, för de finns redan här – de är våra arbetskamrater, våra medresenärer. De är våra grannar hela tiden, införlivade. Varför ska det då vara så omöjligt?

Om man respekterar kommunmedborgarnas yttersta vilja är det självklart att man går från ord till handling. Det är trist att konstatera att ministern försöker göra det här så omöjligt. Det är också trist – jag återkommer till det – att regeringen så totalt nonchalerar till och med ett riksdagsbeslut om att ärendet ska vara framme på riksdagens bord den 1 september. Som någon sade, det finns en chans att det här inte ska behöva bli ett KU-ärende. Jag har inte någon större vilja att det ska bli det. Men det är klart, om ministern inte tänker gå riksdagens vilja till mötes och inte ens tänker komma tillbaka till riksdagen och begära utsträckt tid, då måste även vi från oppositionen gå från ord till handling. Vi menar ju faktiskt någonting med det här.

Lex Heby, var det någon som sade. Det var ett förslag som jag faktiskt lade fram på ett mycket tidigt stadium i bostadsutskottet. Jag fick dessutom gehör för det. Det finns redan ett förslag framlagt. Det är till och med så att Lagrådet har tittat på det. Det fanns ingenting som pekade mot att vi inte skulle ha kunnat få det så. Men det fanns inte riktigt majoritet för det i riksdagen, och det beklagar jag. Jag hälsar med tillfredsställelse att åtminstone kd är med på den sidan nu. Det är också en möjlighet.

Det finns hur många förslag som helst. Gör det inte mer komplicerat än vad det är, ministern.

Anf. 35 MIKAEL OSCARSSON (kd):

Herr talman! Heby hänger ihop med Uppsala län. Låt mig nämna två exempel. Över 70 % av dem som arbetar utanför Heby arbetar i Uppsala–Arlanda-regionen. En växande andel av gymnasisterna väljer Uppsala. För närvarande är det närmare 70 % av alla gymnasister från Heby som går i gymnasium i Uppsala.

Jag nämnde i mitt förra inlägg nedläggningen av lasarettet i Sala, som nu är ett närsjukhus. När det gäller sjukvårdsavtalet, som har nämnts här i debatten, är det så att Västmanlands län sade upp det i höstas av besparingsskäl. Hebybor får alltså inte längre åka till Akademiska sjukhuset. Det får ibland absurda följder, som när en sjuksköterska från Heby som jobbar på ortopedien på Ackis måste åka till Västerås för att få behandling för sitt knä. Ett nytt landstingsavtal är utlovat, men ingen vet hur det kommer att se ut. Det här är ett exempel på att hebyborna är misshandlade. Den ovisshet som har varit under en lång tid skadar kommunen på olika vis.

Jag vill också påminna om den stora majoriteten i folkomröstningen. Det var nästan 20 % skillnad mellan ja och nej. När det gällde folkomröstningen om EMU var partierna överens om att folkomröstningen skulle få gälla om det så bara skulle skilja en tiondel procent. Det här är en demokratifråga.

Jag hade under förra mandatperioden vid ett par tillfällen förmånen att få debattera frågan med dåvarande demokratiministern. Jag hade egentligen ställt min interpellation till demokratiminister Mona Sahlin, för jag tycker att det här är en demokratifråga. Om man tillåter människor i en kommun att folkomrösta måste man respektera det. Annars tappar folk tilltron till demokratin.

Frågan om Salalasarettet är nu avskriven, som flera har sagt. Det var det enda skäl som regeringen då angav. Finns det några nya argument mot att Heby inte ska få byta län? Den frågan har jag fått från flera hebybor inför den här debatten. Det vore intressant att få svar på den frågan.

Det är dags att sluta sinka. Det är dags att få den här frågan ur långbänken. Nu kom Lars-Erik Lövdén med ett löfte om att det ska komma en proposition i maj nästa år. Är det ett löfte och kan vi lita på det? Regeringen lyckades ju förhålla det här beslutet under hela förra mandatperioden.

Anf. 36 TORSTEN LINDSTRÖM (kd):

Herr talman! Ingen enkel problematik, säger Lars-Erik Lövdén. Problemet är bara att det blir svårt med trovärdigheten när argument efter argument har fallit i diskussionen under årens lopp. Ett av huvudargumenten har Lars-Erik Lövdéns socialdemokratiska kolleger med benäget bistånd av Vänsterpartiet, Moderaterna och Folkpartiet avvecklat, nämligen genom de beslut som har tagits om sjukvården i Västmanland. Nu har lasarettet i Sala förändrats och fått betala priset för årtal av misskött ekonomi i det landstinget. Därmed har också Socialdemokraternas absoluta huvudinvändningar mot länsbytet fallit.

Herr talman! Frågan är om det inte är dags att utifrån detta också våga ta ett steg till. Nu tändes ändå ett ljus, i Lars-Erik Lövdéns andra anförande. Det lovades en proposition. Det talades om en ambition. Jag hoppas verkligen att den propositionen kommer, så att riksdagen får tillfälle att behandla den och vi får ett riksdagsbeslut så att hebybornas folkvilja kan respekteras. Annars måste jag säga, som västmanlänning, att jag känner mig väldigt kränkt av regeringens agerande.

Herr talman! Det är dags för en proposition. Det är dags för beslut – upp till bevis. Det är dags att respektera folkviljan.

Prot. 2003/04:113
11 maj

Anf. 37 INGVAR SVENSSON (kd):

Herr talman! Jag vill instämma med statsrådets synpunkter, att det är en komplicerad fråga att ändra indelningslagen och ge riksdagen ökad makt. Det gäller även förfarandereglerna. Det är en fråga som är vidare än Heby. Oförklarligt kvarstår att riksdagen har tagit initiativ i frågan och att det är orsakat av regeringens hantering av Heby. Regeringen har själv skapat problematiken.

Jag vill också instämma i det som sägs om att det finns ett beredningstvång. Som KU-ledamot är jag särskilt angelägen att regeringen uppfyller beredningstvånget. Det har jag inga invändningar mot.

När det gäller tidsplanen talas det om en proposition i maj 2005. Vi kan få problem med tidsplanen därför att det inte finns några garantier för att propositionen verkligen kommer. Det finns ett antal exempel i gångna tider på att propositioner som är utlovade inte har kommit, inte har dykt upp. Då har vi ett problem, om riksdagens majoritet vill lösa den här frågan.

I utskotten finns nu inte äkta majoriteter, det vill säga majoriteter som motsvarar kammaren. Därför kan man inte heller ta utskottsinitiativ om man skulle vilja det, såvida man inte får med sig regeringssidan och Vänsterpartiet. Det är ett problem för majoriteten i riksdagen på den punkten. Det betyder att om vi ska vara helt säkra på att få igenom detta så måste vi, under allmänna motionstiden i höst, lägga fram konkreta förslag på hur vi vill se detta. Det kanske inte är helt lyckligt. Jag skulle vilja vädja till statsrådet att så långt möjligt ge garantier för att den här propositionen kommer.

Anf. 38 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Jag är övertygad om att det kommer att skrivas en rad statsvetenskapliga uppsatser om Hebyärendet, just genom att det är ett så åskådligt exempel på ansvarsområden för regering och riksdag, på hur regeringen hanterar frågor när det finns en annan majoritet i riksdagen och på hur riksdagen då försöker använda sin beslutskapacitet, dock misslyckat i det här fallet, för att försöka få sin vilja igenom.

Det här är i grunden ett enkelt ärende där regeringen borde ha gått folkviljan i Heby till mötes. Sedan hade det varit klart. Men en mängd dolda beslutskriterier kom att spela in och styra regeringens hantering. Jag tror att man i regeringen, om man tänker efter, inte finner att det var en särskilt bra hantering av frågan under föregående mandatperiod. I den meningen har dock Lars-Erik Lövdén bordet rent. Visserligen var han statsråd då, men det var en annan person som var föredragande statsråd och den som väl får bära ansvaret för den hanteringen.

Hur är läget i dag? Ja, Lars-Erik Lövdén säger att det är en stor fråga att ändra den aktuella lagstiftningen, och det kan jag hålla med om. Utredningen kommer i december och en proposition eventuellt i maj. Alla inser att det kan innebära att Hebyärendet inte kommer att kunna avgöras under den här mandatperioden.

*Svar på
interpellationer*

Därför kvarstår min fråga till Lars-Erik Lövdén: I vilken utsträckning är regeringen beredd att med nuvarande lagstiftning som grund behandla en ny ansökan från Heby kommun och, mot bakgrund av att de av regeringen tidigare åberopade skälen mot inte längre föreligger, snabbt besluta i enlighet med Heby kommuns och därmed även riksdagsmajoritetens vilja?

Anf. 39 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Lennart Hedquist blir säkert inte förvånad om jag säger att jag passar i den sista frågan. Det är ju inte så att jag på förhand kan uttala mig om en eventuell ny ansökan från Heby kommun. Det är regeringen som kollektivt fattar det beslutet. Jag kan alltså inte på förhand göra en bedömning av en sådan hypotetisk frågeställning.

Jag vill upprepa vad jag sade tidigare, nämligen att jag har respekt för riksdagens beslut. Riksdagens beslut tar emellertid inte sikte bara på Heby. Riksdagens beslut är vidare än så. Det handlar om att föra över hela beslutsrätten i alla indelningsfrågor som rör län och landsting till riksdagen. Då måste man också titta på förfarandereglererna.

Det handlar också om att väga in konsekvenserna av att en förändring av en kommuns gränser även kan få konsekvenser för landstings- och länsindelningen. Detta är en komplicerad materia som man måste ta allvarligt på när man ska föra över beslutsbefogenheterna till riksdagen. Därför har vi tillsatt en särskild utredare.

Vi har nu gjort upp en tidsplan utifrån riksdagens tillkännagivande. Den tidsplanen innebär att vi efter remissbehandling av utredarens förslag ska lägga fram en proposition på riksdagens bord i maj 2005. Det är regeringens ambition utifrån det tillkännagivande som riksdagen gjort i den här frågan.

Anf. 40 RIGMOR STENMARK (c):

Herr talman! Jag vill tacka mina meddebattörer. Det är inte ofta som så många deltar i en interpellationsdebatt som fallet varit i dag. Det visar att frågan är intressant och angelägen för fler än Mikael och mig som interPELLERAT.

Jag vill också tacka ministern. Fortfarande har vi dock inte fått något riktigt klart svar, och fortfarande har riksdagen inte medgivit någon förlängning av tiden. I stället har riksdagen begärt att det ska komma någon-
ting från regeringen till den 1 september 2004.

Säkerligen kommer någon student vid Uppsala universitet att nappa på detta och skriva en C-uppsats eller på annat sätt bevaka Heby, precis som var fallet när Knivsta bröt sig ur Uppsala och blev egen kommun. Det ärendet var ganska likt det här; skillnaden är egentligen bara att orterna ligger på var sin sida av länet. Den delningen var ganska lätt att få igenom till och med från statligt håll, till och med från den socialdemokratiska regeringens sida. Därför förstår jag inte vad som är skillnaden nu. Vad är det som är så svårt?

Tack ändå för svaret i dag. Vi återkommer säkerligen till ärendet, och jag kommer att bevaka frågan och hur den hanteras framöver.

Anf. 41 MIKAEL OSCARSSON (kd):

Herr talman! Jag vill också tacka för den här debatten. Frågan om Hebys länsbyte har dragit ut på tiden, och regeringen har vid flera tillfällen kört över riksdagen i just denna fråga.

Det var sagt att en proposition skulle komma till hösten. Nu har vi fått beskedet, som i och för sig är positivt, att det ska komma en proposition i maj nästa år. Jag och flera andra kommer att, månad för månad, följa utvecklingen så att det verkligen blir så.

Herr talman! Det har snart gått två mandatperioder sedan folkomröstningen. Det är negativt för Heby kommun, och det är negativt för demokratin. Därför är det hög tid att en ändring kommer till stånd så att Heby kommun får bli en del av Uppsala län och att invånarna får rösta där vid valet 2006.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2003/04:113

11 maj

*Svar på
interpellationer*

9 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden

Talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträden onsdagen den 14 och fredagen den 23 april inkommit.

10 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motioner

2003/04:N15–N18 till näringsutskottet

2003/04:MJ61–MJ67 till miljö- och jordbruksutskottet

11 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Socialförsäkringsutskottets betänkanden 2003/04:SfU11 och SfU12

Socialutskottets betänkande 2003/04:SoU8

Finansutskottets betänkande 2003/04:FiU15

Justitieutskottets betänkande 2003/04:JuU24

Utrikesutskottets betänkanden 2003/04:UU13, UU15 och UU17

Näringsutskottets betänkande 2003/04:NU13

12 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Lagutskottets betänkande

2003/04:LU26 Europabolag

Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2003/04:AU4 Arbetstagarinflytande i europabolag och övrig arbetsrätt
m.m.

Socialutskottets betänkande
2003/04:SoU9 Utveckling av den nationella strategin för att förverkliga
FN:s konvention om barnets rättigheter samt andra barnfrågor

Trafikutskottets betänkanden
2003/04:TU11 Digitala färdskrivare vid vägtransporter
2003/04:TU12 Övervakning av sjötrafiken m.m.

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2003/04:MJU16 Uppföljning av skogspolitiken

13 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 11 maj

2003/04:483 av *Carl B Hamilton* (fp) till statsminister Göran Persson
Förslag om nytt protektionistiskt snabbspår

2003/04:484 av *Nina Lundström* (fp) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Hinder för ökat bostadsbyggande i Stockholm

2003/04:485 av *Hillevi Engström* (m) till statsrådet Barbro Holmberg
Barn som skickas till Somalia

2003/04:486 av *Ulrik Lindgren* (kd) till statsrådet Morgan Johansson
Folkölsförsäljning till minderåriga

2003/04:487 av *Anne-Marie Ekström* (fp) till statsrådet Morgan Johansson
Hörselskador som ett folkhälsoproblem

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 maj.

14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 11 maj

2003/04:1186 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till försvarsminister
Leni Björklund

Jämställdhet, kvinnor och försvaret

2003/04:1187 av *Henrik von Sydow* (m) till statsrådet Gunnar Lund
Åtgärder för staten som arbetsgivare

2003/04:1188 av *Joe Frans* (s) till näringsminister Leif Pagrotsky
Kvicksilverexport

2003/04:1189 av *Henrik von Sydow* (m) till statsrådet Pär Nuder
Utvärdering av effektiviteten i Regeringskansliet

2003/04:1190 av *Nina Lundström* (fp) till miljöminister Lena Somme-
stad

Trä i byggandet

Prot. 2003/04:113

11 maj

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 18 maj.

15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 10 maj

2003/04:1142 av *Johan Pehrson* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Europeisk fängelsestandard

2003/04:1147 av *Torsten Lindström* (kd) till justitieminister Thomas
Bodström

Åtgärder mot införsel av droger

11 maj

2003/04:1123 av *Christer Nylander* (fp) till statsrådet Hans Karlsson
Sysselsättningen bland unga kvinnor

2003/04:1145 av *Marie Wahlgren* (fp) till miljöminister Lena Somme-
stad

Kemikalieanvändningen i jordbruket

2003/04:1146 av *Erling Wälivaara* (kd) till justitieminister Thomas Bod-
ström

Samernas vinterbeten

2003/04:1148 av *Liselott Hagberg* (fp) till jordbruksminister Ann-
Christin Nykvist

Samernas vinterbeten

2003/04:1154 av *Marie Wahlgren* (fp) till miljöminister Lena Somme-
stad

Burlövs miljö

2003/04:1155 av *Jeppe Johnsson* (m) till statsrådet Hans Karlsson

Införande av friår

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 18 maj.

Prot. 2003/04:113
11 maj

16 § Kammaren åtskildes kl. 15.56.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Monica Gustafson

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Meddelande om ändrad dag för avlämnande av propositioner	1
3 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan.....	1
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
5 § Svar på interpellation 2003/04:402 om försäljning av JAS och jobbboxport.....	3
Anf. 1 Statsrådet HANS KARLSSON (s)	3
Anf. 2 PETER ERIKSSON (mp)	3
Anf. 3 Statsrådet HANS KARLSSON (s)	4
Anf. 4 PETER ERIKSSON (mp)	5
Anf. 5 Statsrådet HANS KARLSSON (s)	5
Anf. 6 PETER ERIKSSON (mp)	6
Anf. 7 Statsrådet HANS KARLSSON (s)	6
6 § Svar på interpellation 2003/04:411 om stopplagen	7
Anf. 8 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s)	7
Anf. 9 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	7
Anf. 10 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	8
Anf. 11 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	9
Anf. 12 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	10
Anf. 13 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	10
Anf. 14 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	11
Anf. 15 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	11
Anf. 16 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	11
7 § Svar på interpellation 2003/04:437 om ungdomars bostadssituation.....	12
Anf. 17 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	12
Anf. 18 AXEL DARVIK (fp).....	13
Anf. 19 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	14
Anf. 20 AXEL DARVIK (fp).....	15
Anf. 21 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	16
Anf. 22 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	17
Anf. 23 AXEL DARVIK (fp).....	18
Anf. 24 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	18
Anf. 25 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	19
8 § Svar på interpellationerna 2003/04:421 och 455 om överförandet av indelningsfrågor från regeringen till riksdagen.....	20
Anf. 26 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	20
Anf. 27 RIGMOR STENMARK (c).....	20
Anf. 28 MIKAEL OSCARSSON (kd)	21
Anf. 29 TORSTEN LINDSTRÖM (kd)	22
Anf. 30 INGVAR SVENSSON (kd)	23
Anf. 31 LENNART HEDQUIST (m).....	24

Anf. 32	GUNNAR ANDRÉN (fp)	25
Anf. 33	Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s)	26
Anf. 34	RIGMOR STENMARK (c)	26
Anf. 35	MIKAEL OSCARSSON (kd)	27
Anf. 36	TORSTEN LINDSTRÖM (kd)	28
Anf. 37	INGVAR SVENSSON (kd)	29
Anf. 38	LENNART HEDQUIST (m)	29
Anf. 39	Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s)	30
Anf. 40	RIGMOR STENMARK (c)	30
Anf. 41	MIKAEL OSCARSSON (kd)	31
9 §	Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden	31
10 §	Hänvisning av ärenden till utskott	31
11 §	Förnyad bordläggning	31
12 §	Bordläggning	31
13 §	Anmälan om interpellationer	32
14 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	32
15 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	33
16 §	Kammaren åtskildes kl. 15.56.	34

